

25.02.2013

Stj/2

§ 238

Lausunto luonnoksesta mielenterveyslain väliaikaiseksi muuttamiseksi

HEL 2013-000105 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta mielenterveyslain väliaikaiseksi muuttamiseksi:

Mielenterveyslakia esitetään muutettavaksi siten, että myös muu kuin virkasuhteessa oleva laillistettu lääkäri voisi laatia lausunnon, ns. M1-tarkkailulähetteen, tahdostaan riippumatta psykiatriseen sairaalahoitoon esitettävästä henkilöstä. Mielenterveyslaissa ei ole aiemmin asetettu lausunnon laativan lääkärin kelpoisuutta tai asemaa koskevia erityisiä vaatimuksia. Käytännössä muutkin kuin virkasuhteessa olevat lääkärit, esimerkiksi ostopalvelusopimusten perusteella kunnille ja kuntayhtymille palveluja tuottavien yritysten henkilökuntaan kuuluvat ovat laatineet lausuntoja. Lisäksi sekä kuntien ja kuntayhtymien että yksityisten palveluntuottajien palveluksessa olevat ammatinharjoittamislain mukaan lääkärin tehtävissä toimivat lääketieteen opiskelijat ovat laatineet lausuntoja.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO:2010:63 mukaan tarkkailuun ottaminen voi perustua perustuslain 124 §:n ja mielenterveyslain 9 ja 10 §:n mukaan vain virkasuhteessa olevan lääkärin laatimaan tarkkailuläheteeseen ja edelleen myös muut mielenterveyslain mukaiseen tahdosta riippumattomaan hoitoon liittyvät tehtävät edellyttävät virkasuhdetta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu on johtanut lausuntopyyntöissä esitettyyn lainvalmisteluun. Ministeriön esittämän muutoksen tarkoitus on pyrkiä erityisesti selventämään sääntelyä siten, että laissa säädettäisiin, mitkä mielenterveyslain mukaan lääkärille kuuluvat tehtävät olisivat sellaisia, että ne edellyttävät virkasuhdetta.

Kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa ministeriön lausuntopyyntöissä olevan esityksen johdosta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Räty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

25.02.2013

Stj/2

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö mielenterveyslain väliaikaisesta muuttamisesta
- 2 Luonnos hallituksen esitykseksi mielenterveyslain väliaikaisesta muuttamisesta

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta mielenterveyslain väliaikaiseksi muuttamiseksi:

Mielenterveyslakia esitetään muutettavaksi siten, että myös muu kuin virkasuhteessa oleva laillistettu lääkäri voisi laatia lausunnon, ns. M1-tarkkailulähetteen, tahdostaan riippumatta psykiatriseen sairaalahoitoon esitettävästä henkilöstä. Mielenterveyslaissa ei ole aiemmin asetettu lausunnon laativan lääkärin kelpoisuutta tai asemaa koskevia erityisiä vaatimuksia. Käytännössä muutkin kuin virkasuhteessa olevat lääkärit, esimerkiksi ostopalvelusopimusten perusteella kunnille ja kuntayhtymille palveluja tuottavien yritysten henkilökuntaan kuuluvat ovat laatineet lausuntoja. Lisäksi sekä kuntien ja kuntayhtymien että yksityisten palveluntuottajien palveluksessa olevat ammatinharjoittamislain mukaan lääkärin tehtävissä toimivat lääketieteen opiskelijat ovat laatineet lausuntoja.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO:2010:63 mukaan tarkkailuun ottaminen voi perustua perustuslain 124 §:n ja mielenterveyslain 9 ja 10 §:n mukaan vain virkasuhteessa olevan lääkärin laatimaan tarkkailulähetteeseen ja edelleen myös muut mielenterveyslain mukaiseen tahdosta riippumattomaan hoitoon liittyvät tehtävät edellyttävät virkasuhdetta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu on johtanut lausuntopyynnössä esitettyyn lainvalmisteluun. Ministeriön esittämän muutoksen tarkoitus on pyrkiä erityisesti selventämään sääntelyä siten, että laissa säädettäisiin, mitkä mielenterveyslain mukaan lääkärille kuuluvat tehtävät olisivat sellaisia, että ne edellyttävät virkasuhdetta.

Kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa ministeriön lausuntopyynnössä olevan esityksen johdosta.

Tiivistelmä

25.02.2013

Stj/2

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jossa mielenterveyslakiin esitetään muutoksia M1-tarkkailulähetteen laatimiseen ja rikosoikeudellisen ja vahingonkorvausoikeudellisen vastuun selkeyttämiseen tilanteissa, joissa muu kuin virkasuhteessa oleva lääkäri käyttää lain nojalla julkista valtaa.

Esittelijä

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää 15.2.2013 mennessä mm. Helsingin kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jossa mielenterveyslakiin esitetään muutoksia siten, että myös muu kuin virkasuhteessa oleva laillistettu lääkäri voisi laatia tarkkailulähetteen laissa säädetyillä edellytyksillä. Tarkkailulähetteellä (M1) tarkoitetaan mielenterveyslaissa lääkärin laatimaa lausuntoa tahdosta riippumatta psykiatriseen sairaalahoitoon esitettävästä henkilöstä. Poliisin virka-apua potilaan kuljettamiseksi terveyskeskukseen tai sairaalaan voi kuitenkin pyytää vain virkasuhteinen lääkäri.

Lain on tarkoitus tulla voimaan määräaikaisena 1.9.2013 - 31.12.2015. Tarkkailulähetettä ja virka-apua koskevien muutosten on tarkoitus olla voimassa määräajan, kunnes sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, rahoittamista, kehittämistä ja valvontaa koskeva uusi lainsäädäntö on tullut voimaan.

Esittelijä viittaa päätösehdotukseen ja toteaa, että kaupunginhallitus palautti 18.2.2013 asian valmisteltavaksi siten, että se tukee sosiaali- ja terveysministeriön esitystä.

Lausunnon antamiseen on saatu lisäaikaa helmikuun loppuun saakka.

Ministeriön lausuntopyyntö ja luonnos hallituksen esitykseksi ovat liitteinä. Sosiaali- ja terveysviraston asiasta antama lausunto sisältyy päätöshistoriaan.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö mielenterveyslain väliaikaisesta muuttamisesta
- 2 Luonnos hallituksen esitykseksi mielenterveyslain väliaikaisesta

25.02.2013

Stj/2

muuttamisesta

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysvirasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 18.02.2013 § 214

HEL 2013-000105 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

18.02.2013 Palautettiin

Palautusehdotus:

Sirpa Puhakka: Lausunto mielenterveyslain väliaikaiseksi muuttamiseksi palautetaan valmisteltavaksi siten, että se tukee STMn esitystä.

Kannattajat: Tuuli Kousa

Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lausunto mielenterveyslain väliaikaiseksi muuttamiseksi palautetaan valmisteltavaksi siten, että se tukee STMn esitystä.

Jaa-äännet: 7

Jussi Halla-aho, Arja Karhuvaara, Seija Muurinen, Lasse Männistö, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Ei-äännet: 8

Emma Kari, Tuuli Kousa, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Tarja Tenkula, Pilvi Torsti

Tyhjä: 0

25.02.2013

Stj/2

Poissa: 0

Äänin 8 - 7 kaupunginhallitus hyväksyi jäsen Puhakan palautusehdotuksen ja asia palautettiin uudelleen valmisteltavaksi.

11.02.2013 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveysvirasto 29.01.2013

HEL 2013-000105 T 03 00 00

Yleistä

Mielenterveyslakia esitetään muutettavaksi siten, että myös muu kuin virkasuhteessa oleva laillistettu lääkäri voisi laatia lausunnon tahdostaan riippumatta psykiatriseen sairaalahoitoon esitettävästä henkilöstä. Mielenterveyslaissa ei ole aiemmin asetettu lausunnon laativan lääkärin kelpoisuutta tai asemaa koskevia erityisiä vaatimuksia. Käytännössä muutkin kuin virkasuhteessa olevat lääkärit, esimerkiksi ostopalvelusopimusten perusteella kunnille ja kuntayhtymille palveluja tuottavien yritysten työntekijät ovat laatineet lausuntoja. Lisäksi sekä kuntien ja kuntayhtymien että yksityisten palveluntuottajien palveluksessa olevat ammatinharjoittamislain mukaan lääkärin tehtävissä toimivat lääketieteen opiskelijat ovat laatineet lausuntoja.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO:2010:63 mukaan tarkkailuun ottaminen voi perustua perustuslain 124 §:n ja mielenterveyslain 9 ja 10 §:n mukaan vain virkasuhteessa olevan lääkärin laatimaan tarkkailuläheteeseen ja edelleen myös muut mielenterveyslain mukaiseen tahdosta riippumattomaan hoitoon liittyvät tehtävät edellyttävät virkasuhdetta.

Julkisen terveydenhuollon päivystyksistä merkittävä osa on ollut ns. ostopalvelulääkäreiden, myös opiskelijoiden hoidossa, joten KHO:n päätös on selvästi vaikeuttanut mielenterveyslain velvoittamana tapahtuvan tahdosta riippumattoman hoidon arvioinnin ja päätöksenteon toteuttamista käytettävissä olevilla resursseilla.

Mielenterveyslain muuttamista koskevassa luonnoksessa pyritään erityisesti selventämään sääntelyä siten, että laissa todettaisiin mitkä

25.02.2013

Stj/2

mielenterveyslain lääkärille kuuluvat tehtävät olisivat sellaisia, että ne edellyttävät virkasuhdetta.

STM:n valmisteleva luonnos hallituksen esitykseksi tulisi entuudestaan vaikeuttamaan mielenterveyslain mukaista potilaiden arviointia ja hoitoa, koska luonnoksessa asetetaan tarkkailulähetettä laativalle lääkärille uusi vaatimus laillistuksesta ja kaikki muut mielenterveyslakiin liittyvät tehtävät edellyttäisivät virkasuhdetta. Tästä syystä esitämme luonnokseen seuraavia muutoksia.

Muutosesitykset

Lausunnossa ehdotetaan poistettavaksi lääkärin laillistusvaatimus 9 §:stä ja 29 §:stä sekä virkasuhdevaatimus 23 §:n mukaiselta tarkkailuun ottavalta ja 29 §:n mukaiselta toimintavelvolliselta lausuntoa laativalta terveyskeskuksen lääkäriltä. Lisäksi 31 a § ehdotetaan korjattavaksi ottaen huomioon 23 §:ään ehdotettu muutos.

9 § Tarkkailuun lähettäminen

1 mom. Tarkkailuun lähettäminen edellyttää, että laillistettu lääkäri tutkii potilaan...> tulisi olla: Tarkkailuun lähettäminen edellyttää, että lääkäri tutkii potilaan. ...

2 mom. Jos laillistettu lääkäri suorittamansa tutkimuksen perusteella...> tulisi olla: Jos lääkäri suorittamansa tutkimuksen perusteella...

3 mom. Ei huomautettavaa.

9 a § Tarkkailuun ottaminen

Ei huomautettavaa.

23 § Päätöksenteko ja esteellisyys

1 mom. Tarkkailuun ottavan ja tarkkailulausunnon antavan lääkärin sekä hoitoon määräämisestä, hoidon jatkamisesta ja 4 a luvussa tarkoitetuista rajoittamistoimenpiteistä päättävän lääkärin...> tulisi olla: Tarkkailulausunnon antavan lääkärin sekä hoitoon määräämisestä, hoidon jatkamisesta ja 4 a luvussa tarkoitetuista rajoittamistoimenpiteistä päättävän lääkärin...

2 mom. Ei huomautettavaa.

28 § Hoidon tarvetta koskeva ilmoitus

Ei huomautettavaa.

29 § Terveyskeskuksen toimintavelvollisuus

25.02.2013

Stj/2

1 mom. Terveyskeskuksessa työskentelevän virkasuhteisen laillistetun lääkärin on tarvittaessa laadittava...> tulisi olla: Terveyskeskuksessa työskentelevän lääkärin on tarvittaessa laadittava...

2 mom. Kun sairaanhoitopiiri hoitaa terveyskeskuksen päivystyspalvelut, sairaanhoitopiirin palveluksessa olevasta päivystyksessä toimivasta virkasuhteisesta laillistetusta lääkäristä on voimassa, mitä 1 momentissa säädetään terveyskeskuksessa työskentelevästä virkasuhteisesta laillistetusta lääkäristä. > tulisi olla: Kun sairaanhoitopiiri hoitaa terveyskeskuksen päivystyspalvelut, sairaanhoitopiirin palveluksessa olevasta päivystyksessä toimivasta lääkäristä on voimassa, mitä 1 momentissa säädetään terveyskeskuksessa työskentelevästä lääkäristä.

31 § Poliisin virka-apu

Ei huomautettavaa.

31 a § Virkavastuu

Tarkkailulähetteen laativaan lääkäriin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä... >tulisi olla: Tarkkailulähetteen laativaan ja tarkkailuun ottavaan lääkäriin sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä...

Yhteenveto

Mielenterveyslain muuttamista koskevalle luonnokselle hallituksen esitykseksi on asetettu tavoitteeksi palvelujen järjestäminen potilaan tarpeet ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän mahdollisuudet huomioon ottaen. Lausunnossa ehdotetut muutokset turvaavat näiden tavoitteiden toteutumisen ja potilaiden hoidon ottaen huomioon luonnoksessa esitetyt oikeusturvanäkökohdat.

Lisätiedot

Hannu Juvonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52481
hannu.juvonen(a)hel.fi